

Být pokračováním Ježíšova života

Dramatické finále Ježíšovy životní pouti je obestřeno tajemstvím. Možná ani celý lidský život nestačí, abychom ho plně pochopili.

Někdy jsme jako učedníci na cestě do Emauz: kroutíme hlavou, tápeme, potřebujeme, aby se nám tak jako jim zázračně „otevřely oči“. Měli tehdy pocit, že to špatně dopadlo. Zdálo se, že zlo zase jednou zvítězilo, že je konec všem nadějím. A teprve když jim sám Bůh otevřel oči, zjistili, že všechno je jinak. Že to nebyl konec, nýbrž začátek. Protože láska je silnější než smrt. A právě v tom spočívá velikonoční tajemství: jestli je láska silnější než smrt, může smrt být branou, která vede k životu.

Ale nejde tu jen o vzpomínku na velikonoční drama, jež se odehrálo před dvěma tisíciletími. Jde o pozvání. Jako učedníci putující do Emauz jsme zváni, abychom následovali svého Mistra po cestě, kterou před námi vyšlapal. Na té cestě nás čeká zážitek znovuzrození. Čeká nás ovšem také kříž, a dokonce „smrt“. Proč? Protože kdo se z lásky vzdává svých nároků a přání, vlastně v určitém smyslu umírá. Velikonoční evangelium nás ujišťuje, že takové umírání je v pořádku. Aby se to nové mohlo narodit, musí to staré odumřít. Vždyť „pšeničné zrno, jestliže nezemře, zůstane samo, zemře-li však, vydá mnohý užitek“. Smrt je příslibem zmrtnýchvstání, stejně jako chřadnutí zeleně na podzim je předzvěstí obnovy života na jaře.

Církev sestupující

Co z toho plyne pro dnešní církve? Začneme pozorováním, že naši nevěřící současníci nevyhlížejí bohatou a mocnou církev. Vyhlízejí spíš církev chudou a sloužící. Takovou, která je připravena následovat Krista v jeho sestupu z nebeské slávy. Jak nás vybízí svatý Pavel: „Ať je ve vás stejné smýšlení jako v Kristu Ježíši: ačkoli byl způsobem bytí roven Bohu, přece na své rovnosti nelpěl, nýbrž sám sebe zmařil, vzal na sebe způsob služebníka, stal se jedním z lidí. A v poslušnosti podstoupil i smrt, a to smrt na kříži.“

Možná spočívá budoucnost církve v návratu ke kořenům. K tomu, aby „v nás bylo stejné smýšlení jako v Kristu Ježíši“. Úkolem dnešních křesťanů zřejmě není nic jiného než „znovu a znovu slabikovat otázku, kdo je Ježíš Kristus“ – jak radí německý teolog a biblista Ernst Käsemann.

Kdo ví, třeba nás tento radikální návrat vysvobodí z věčných planých sporů mezi konzervativci a pokrokaři. Možná konečně spatříme tyto kulturní války jako past. Jako zakletí do špatně položené otázky, jež nemůže než nabízet neuspokojivé odpovědi. Je-li naším úkolem návrat k Ježíšovu bytí pro druhé, vyplývá z toho docela konkrétní životní program – ten, který zaznívá ve výpovědi Syna člověka na konci časů: „Hladověl jsem, a dali jste mi jíst, žíznil jsem, a dali jste mi pít, byl jsem na cestách, a ujali jste se mě, byl jsem nahý, a oblékli jste mě, byl jsem nemocen, a navštívili jste mě, byl jsem ve vězení, a přišli jste za mnou.“

Ale pozor, má-li současná církev najít dost síly k Ježíšovu radikálnímu bytí pro druhé, nemůže

„My nastavíme ohrady, my kopeme studny. Když ovce vědí, kde je zdroj vody, kam by utíkaly?“ cituje Pavel Hošek farmářskou zkušenost a vztahuje ji i na církev.

Snímek Pexels

se na to vrhnout v duchu povrchního aktivismu. Sestup zaměřený na praktickou službu lidem na okraji musí být doprovázen sestupem do hlubiny, do nitra. „Křesťan budoucnosti bude buď mystikem, nebo nebude vůbec,“ jak říkal německý teolog Karl Rahner. Obětavá práce pro druhé musí být prostoupena modlitbou. Jinak se stane vysilujícím břemenem. „Ora et labora“ – modli se a pracuj, jak hlásal svatý Benedikt.

Možná se z tradičních farností mají stát „centra akce a kontemplace“, taková, jako je slavné středisko tohoto názvu, založené františkánem Richardem Rohrem v Novém Mexiku (USA). Akce a kontemplace, to jsou dvě plíce křesťanova života, obě stejně nezbytné, vzájemně se doplňující. Svatý František byl mužem modlitby a činu, stejně jako jeho mistr, Ježíš z Nazareta. Také svatá Anežka byla ženou modlitby a činu, stejně jako Matka Tereza. Ta to ostatně řekla úplně přesně: Úkolem křesťanů není ani tolik o Ježíšovi mluvit, jako spíše Ježíšem být. Být pokračováním jeho života.

Ohrady a studny

Zároveň se nezdá, že by křesťané měli v rozbořeném moři dnešního světa vytvářet jasně ohraničené ostrovy. Komunita definovaná svými hranicemi mívá jinou vnitřní dynamiku než komunita

definovaná svým středem. Pokud se pospolitost křesťanů definuje svými hranicemi, budou to právě tyto hranice, co opanuje zorné pole. Jako by šlo hlavně o demarkační čáry oddělující ty, kdo jsou uvnitř, od těch, kdo jsou vně. A z toho nutně vyplyne také tlak na konformitu všech, kdo jsou uvnitř. Především na vnější či slovně deklarovanou konformitu.

Naopak komunita definovaná svým středem nezdůrazňuje hranice, které ji oddělují od okolního světa. V centru pozornosti je střed, k němuž všichni směřují. Ovšem velmi odlišnými způsoby a rozdílnou rychlostí, aniž je kdo nutí k vykazatelné konformitě.

Rozdíl mezi prvním a druhým typem komunity pěkně ilustruje příběh japonských turistů v Austrálii. Na výletě venkovskou krajinou sledovali farmáře, kteří se zabývali chovem ovcí. Byli překvapeni, že nevidí žádné ohrady, které by ovce držely uvnitř vymezených pastvin. Jeden z turistů se australského farmáře zeptal: „Kde jsou ohrady, aby vám ovce neutekly?“ Farmář mu odpověděl: „My nastavíme ohrady, my kopeme studny. Když ovce vědí, kde je zdroj vody, kam by utíkaly?“

Ano, kam by utíkaly? Všichni přece víme, kde je oním středem. Všichni přece víme, kde je ta studna s životodárným zdrojem vody...

Kudy ne a kudy ano

Identitární náboženství, jež opevňuje kolektivní identitu a vymezuje se vůči všem ostatním, slouží především jako opora nejistého ega, jak ve svých knihách ukazuje už zmíněný františkán Richard Rohr. Je to úzkostí motivovaná sebeobrana. Je to malověrná hráz proti existenciálnímu strachu.

Nejisté ego ovšem nemá být takto podepíráno. Má se odvážit umřít. I to nám zvěstuje velikonoční evangelium. Svou starou přirozenost nemáme podpírat a zpevňovat. Máme jí dovolit umřít. Proč? Aby nám Bůh místo ní mohl darovat nové srdce a naplnit ho radostí, pokojem a milosrdenstvím.

Církev třetího tisíciletí zřejmě nemá budovat nové „křesťanstvo“ jakožto nábožensko-politický útvar. Nemá ani šířit pouhé „křesťanství“, minimálně tím slovem jen deklarovaný světonázor a s ním spojenou kolektivní identitu. Spíš než tohle všechno bude rozpoznávacím znamením církve budoucnosti „křesťanskost“ jako kvalita života. Jako nezaměnitelná vůně Božího království. Jako životní cesta víry, lásky a naděje. Cesta, která má zároveň povahu nepřetržitě modlitby, protože všichni, kdo po ní jdou, radostně čerpají z nebeského pramene živé vody.

PAVEL HOŠEK,
religionista a evangelický teolog

Evangelium je příběh, ve kterém se máme najít

Neděle ráno. Přijdu do kostela, sednu si. Zazní evangelium – příběh, který znám. Víím, jak dopadne. A tak poslouchám napůl. Přemýšlím nad svými věcmi. Dívám se kolem sebe. Možná hlídám děti. A pak jdu domů. Vlastně se nic nestalo.

Chodíme na mši, protože je to důležité – ale postupně přestáváme čekat, že se nás to dotkne. Zvykneme si. A že odcházíme stejní, jako jsme přišli, nám začne připadat normální. Přitom tam právě zaznělo Boží slovo. Ne historický dokument. Ne příběh pro lidi z jiné doby. Slovo, jež má schopnost promluvit do konkrétního dne konkrétního člověka – ale jen tehdy, když mu dáme šanci.

A tady je ten problém: my mu tu šanci moc nedáváme. Evangelium si postupně „ochočíme“. Stane se součástí rituálu, který proběhne – a my u toho jsme, ale vlastně nejsme. Mozek se vypne, protože zná pointu. Srdce zůstane zavřené, proto-

Ježíš v seriálu *The Chosen*.

Repro KT

že nečeká nic nového. Jenže ono tam něco nového je. Pokaždé. Ke každému dílu seriálu *The Chosen* (Vyvolení) jsem připravoval do TV Noe krátký komentář. Seriál má za sebou pět řad a čtyřicet dílů – a já jsem se pro každý z nich musel vrátit k evange-

liu a hledat v něm něco živého. Něco, co rezonuje. Něco, co se pojí s tím, co právě žijeme. A naučilo mě to jednu věc: evangelium se neotevírá těm, kdo ho jen poslouchají. Otevírá se těm, kdo v něm něco hledají. *The Chosen* mi nenahrazuje evangelium, spíš naopak: vrací mě k němu. Díky příběhu a emocím mě vtáhne dovnitř tak, že najednou nevidím text, ale lidi. Jejich zápas, jejich otázky, jejich selhání. A v tom zápasu se dokážu najít i já.

Třeba u Jidáše. V evangeliu ho snadno zaškatulkujeme jako zrádce – a tím to končí. Ale když se na ten příběh podívám hlouběji, vychází najevo jiný obraz: nadšený učedník, který to s Ježíšem myslí vážně. Jen si ho začne přizpůsobovat. Má představu, jak by měl Bůh jednat. A ve chvíli, kdy ho chce dotlačit do své představy, se celý příběh obrátí.

A najednou mi došlo: tohle není jen jeho příběh. Je to příběh každého, kdo někdy chtěl, aby Bůh jednal podle jeho plánu. Kolikrát i já jsem vnitřně zklamán, že nejedná tak, jak čekám. A možná právě v tomhle – krok po kroku – začíná vzdálenost.

Nebo jiný detail: křik davu při Ježíšově utrpení. Jak snadno se člověk přidá k většině, aniž o tom přemýšlí. A najednou to přestal být obraz z minulosti a stal se mi obrazem dnešních sociálních sítí.

Davů, jež křičí. Názorů, které se opakují, až začnou znít jako pravda. Napadlo mě: křičím taky? Nebo si dokážu dát odstup a přemýšlet sám za sebe?

Taková setkání s textem mě přesvědčila, že evangelium nechce být jen pochopeno. Chce být prožito. Existuje stará čtenářská poučka: Ptáš-li se, o kom Bible mluví, kde se ten příběh odehrává a kdy – věz, že mluví o tobě, odehrává se na tvém místě a v tvé době. Jenže to funguje jen tehdy, když evangelium takto čteme. Když si dovolíme vstoupit dovnitř.

A to je možná ta nejjednodušší věc, kterou můžeme udělat: vzít si jednu větu. Nechat ji chvíli v sobě. Nespochat dál. Položit si otázku: Kde jsem v tom já? Ne obecně, ale dnes, konkrétně, v tomhle týdnu. Co mi tím chce Bůh říct právě teď? Někdy pomůže, když nám někdo ten text otevře z jiného úhlu – seriál, komentář nebo přátelé, s nimiž o evangeliu mluvíme. Ale to hlavní musí udělat každý sám: přestat evangelium jen poslouchat a začít ho číst jako dopis adresovaný mně. Možná nepotřebujeme slyšet evangelium víc. Možná ho potřebujeme začít číst jinak – s očekáváním, že nás může překvapit. Protože evangelium není příběh, který máme jen znát. Je to příběh, v němž se máme najít.

P. LIBOR VŠETULA, salesián a pedagog